

Landschapsnieuws

Zomer 2022

SLG in een nieuw jasje

Met trots presenteren we je Landschapsnieuws in een nieuw jasje. SLG heeft namelijk een nieuwe huisstijl en een nieuw logo. Ook hebben we een nieuwe website voor iedereen die actief wil zijn in het landschap. Met deze nieuwe 'look en feel' willen we onze boodschap nog beter overbrengen en meer mensen bereiken die een bijdrage willen leveren aan het landschap, de biodiversiteit en de Klompenpaden. Doe je mee?

Wil je vrijwilligerswerk doen, weten welke cursus we organiseren of welke Klompenpaden er zijn in jouw gemeente? Op de nieuwe website slgelderland.nl zie je in één oogopslag de vrijwilligersgroepen die we ondersteunen, cursussen, interessante projecten, Klompenpaden die je kunt wandelen en nog veel meer.

Het onderdeel 'kennisbank' biedt praktische informatie over gereedschap, filmpjes en informatie over biodiversiteit en landschapselementen. Bewoners in het buitengebied vinden inspiratie bij de portretten van de ambassadeurs of we helpen ze met een Natuurerf advies. Onze naam blijft Stichting Landschapsbeheer Gelderland of afgekort SLG. Dat zie je terug in ons nieuwe logo, dat nog steeds herkenbaar is door de kleuren blauw en groen. We voorzien de komende tijd onze producten van de nieuwe huisstijl. Onze website heet voortaan slgelderland.nl. Neem je binnenkort een kijkje?

Zomertip: Schaarsbergenpad

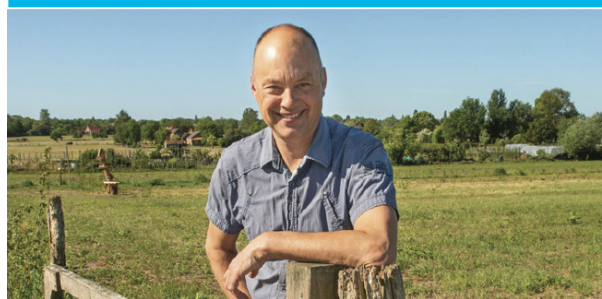
Vrijdag 1 juli is de feestelijke opening van het eerste Klompenpad in de gemeente Arnhem, het Schaarsbergenpad. Een rondwandeling van tien kilometer door het buitengebied van Schaarsbergen en Arnhem.

De wandeling voert over de landgoederen Warnsborn, Vijverberg en Hoog Erf, langs landhuizen, weiljes en heidevelden, over lanen en schaapsdriфт, langs vijvers en sprengen. Ook elders in Arnhem zijn Klompenpaden in ontwikkeling, namelijk in Elden en Park Lingezen. Dus kom naar Arnhem: trek deze zomer klompen aan, rugzak op en gaan!

Aanvalsplan Landschap

Met het Aanvalsplan Landschap streven meerdere partijen, waaronder provincies, het rijk en natuur- en landschapsorganisaties naar 10 % aan landschapselementen in het landelijk gebied om het landschap te herstellen. Heggen, singels, houtwallen, bosjes, greppels, hoogstamboomgaarden, beekjes, bermen, slootjes en poelen. Het klinkt bijna te mooi om waar te zijn. Binnenkort hopen we te merken dat rijk en provincies ook boter bij de vis doen en met het nodige geld tot uitvoering over gaan en van gemeenten zullen vragen dat ze de landschapselementen goed gaan beschermen. Wij zetten graag onze kennis, kunde en daadkracht in om er samen met boeren, burgers, buitenlui een succes van te maken. Zodat ons landschap weer herkenbaar wordt en de biodiversiteit zich weer herstelt. En de leefbaarheid voor mens, plant en dier erop vooruitgaat op het platteland. Dus, kom maar op met die 10 % aan landschapselementen!

*Arjan Vriend,
Directeur-bestuurder*

Dier in beeld: Tureluur

De tureluur is een steltloper met felrode poten en een korte snavel. In april/juni maakt deze weidevogel een nestje op de grond in het gras. Het nest met vier eieren is vaak erg goed verborgen. De broedende tureluur vouwt namelijk grassprietjes over het nest heen, waardoor het bijna niet te vinden is.

Weidevogelbeschermers

In Gelderland vinden vrijwillige weidevogelbeschermers per jaar iets meer dan 200 legsels. Deze vrijwilligers zorgen ervoor dat de boer om de legsels heen maait, zodat de eieren uit kunnen komen.

Inzet van een drone

Maar het is niet makkelijk om een legsel van een tureluur te vinden. Soms wordt daar een drone met warmtebeeldcamera voor ingezet. Deze kan de warmte van de eieren of kuikens zien. Op [dit filmpje van Omroep Gelderland](#) is te zien hoe weidevogelbeschermers met gediplomeerde drone-piloten legsels opzoeken.

Plasdras

Tureluurs houden van nattigheid. In sommige gebieden worden speciaal voor de weidevogels weilanden onder water gezet. Dat noemen we plasdras. Daar zijn (zeker voor de kuikens) veel insecten te vinden zodat ze goed kunnen groeien en vliegvlug worden.

Bomen voor Koeien: een diervriendelijk landschap

Koeien op de warme, kale weilanden in de warme zomers van afgelopen jaren, zijn aanleiding om ook deze zomer aandacht te vragen voor de actie 'Bomen voor Koeien': een diervriendelijk landschap, met schaduw voor koeien.

Bewoners in het buitengebied en boeren kunnen dankzij gekochte certificaten schaduwbosjes aanplanten van bomen en bosplantsoen. Dit bosje kan als geriefhoutbosje, als houtsingel of als struweelhaag met overstaanders worden aangeplant. De bomen en struiken zijn inheems, passen in het landschap én leveren schaduw aan koeien, paarden, schapen, varkens of kippen.

Koop certificaten

Vorig jaar zijn dankzij de aankoop van certificaten meer dan 5.099 boompjes geplant. Dat brengt het totaal aantal geplante boompjes voor koeien op 129.797 boompjes!

Maar er is nog veel meer nodig. Er zijn nog veel kale weilanden en de klimaatverandering gaat door.

Koop ook een certificaat voor Bomen voor Koeien en zorg dat koeien, schapen en ander vee in de zomer schaduwrijke plekken krijgen. Hoe meer certificaten er worden gekocht, op des te meer plekken kunnen we boompjes aanplanten. Doe je mee? Voor € 10 planten we één boom. Gun een koe een schaduwplekje en koop deze zomer je certificaat op bomenvoorkoeien.nl. Leuk om cadeau te geven aan een jarige! Bomen voor Koeien is een campagne van Vroege Vogels, LandschappenNL en Stichting wAarde. SLG zorgt voor aanplantlocaties.

Boerderijwerkgroep op Boerderij Ruimzicht

Boerderij Ruimzicht is een biologisch-dynamisch landbouwbedrijf met melkvee, varkens, schapen, kippen, een tuinderij en kaasmakerij in Halle. Boer Gerjo Koskamp en zijn partner Annet zijn al sinds 1996 bezig met biodiversiteit op het bedrijf.

De weilanden van de boerderij zijn doorkruist met jonge houtsingels. De oude tuinderij is omzoomd met een meidoornhaag en op het bedrijf staan meer dan 300 knotwilgen. Het plan is om alle afrastering te vervangen door twee kilometer meidoornhaag. Een gevlochten meidoornhaag is ondoordringbaar voor koeien. Zo heeft de haag, naast de bloei ook een functie op het bedrijf. Het snoeihout gaat in de houtvergasser, die zorgt voor heet water en verwarming van de kaasmakerij.

De wilgen, de meidoorn- en elzenhaag en de nieuw aan te planten hagen vragen om onderhoud. SLG ondersteunt Boerderij Ruimzicht bij het oprichten van een Boerderijwerkgroep: een groep vrijwilligers die helpt met het onderhoud van het landschap op de boerderij. Op de eerste buitenwerkdag begin maart 2022 zijn zo'n vijftien mensen afgekomen. Sommigen hebben al ervaring met vrijwilligerswerk in het landschap, voor anderen is dat nieuw. Ingrid en Pieter zijn klanten van de boerderijwinkel. Ingrid: "Wij komen hier ongeveer een jaar om boodschappen te doen. Als je meewerkt zie en hoor je gewoon meer van het bedrijf. Zo leuk!" Ze hielpen met de aanplant van de nieuwe haag én het snoeien van een oudere meidoornhaag. Inmiddels is de Boerderijwerkgroep al vier keer bij elkaar geweest om mee te werken in het landschap. *Dit project is onderdeel van Platform Natuurinclusieve Landbouw Gelderland.*
[Lees het verhaal van Boerderij Ruimzicht.](#)

Zutphen heeft eerste Landschapsroute!

De Heufse IJsselvallei-route is de eerste Landschapsroute. Het is een afwisselende fietsroute, die je voert door het landschap van Zutphen tot Brummen en Voorst. Je fietst door de uiterwaarden van de IJssel, bossen en velden en langs oude buitenhuizen, landgoederen en industrieel erfgoed.

De route volgt de fietsknooppunten en is in twee richtingen gemarkeerd. Met deze fietsroute kom je op plekken waar je anders niet zo snel zou komen. Over smalle fietspaden omzoomd door struiken, halfverharde zandpaden en binnenwegen in het boerenland. Woonboerderijen met prachtige tuinen worden afgewisseld door (kleinschalige) landbouwbedrijven.

In de routefolder lees je van alles over het landschap. Bijvoorbeeld dat de rivier de IJssel vroeger een flink stuk westelijker stroomde, nu is daar nog de Empe-meander te zien. In de 15e eeuw werd deze rivierbocht afgesneden en sindsdien stroomt de IJssel langs de stad Zutphen. Ook leer je over de geschiedenis van tuindersdorp de Hoven, nu een wijk van Zutphen aan de westkant van de IJssel.

De fietsroute van 49 km is, onder coördinatie van SLG, ontwikkeld door bewoners uit de regio. Zij kennen de streek en hebben de pareltjes uit het landschap weten te verbinden tot een prachtige fietsroute. Langs de route zijn landschapselementen hersteld en aangelegd.

Ga fietsen en [download de route!](#)

Vrijwilligers: IVN Venel Eerbeek

De beekvrijwilligers van IVN Venel Eerbeek zijn beloond voor hun inspanningen! Na 5,5 jaar graven, kregen zij de beek weer watervoerend en stroomde de Gravinnebeek in Eerbeek dit voorjaar sinds 25 jaar weer over de waterval. We spraken Jos Rouland, hij is sinds zeven jaar coördinator van de groep.

De beek is begin 1700 gegraven en loopt over landgoed De Molenbeek. Zij was dichtgeslibd door blad en ander organisch materiaal en door het gewoet van wilde zwijnen. De beekvrijwilligers hebben de beek groten-deels met de hand weer uitgegraven. Het buiten bezig zijn in de natuur onder de eeuwenoude beuken zorgt voor voldoening. Naast het onderhoud van de Gravinnebeek houdt de werkgroep zich bezig met het knotten van wilgen. Een deel van de vrijwilligers doet mee aan beide activiteiten. Op woensdag werken ze in de beek en in het winterseizoen worden op zaterdag de wilgen geknot.

In totaal bestaat de groep uit vijftien vrijwilligers. Ze zijn actief in de gemeente Brummen, een gebied dat zich kenmerkt door enerzijds het bosgebied met landgoederen en de beek, anderzijds is er het agrarische gebied richting de IJssel. Dit is het nattere gebied met weilanden en knotwilgen. Het wilgen knotten doen ze met scherpe handzagen die ze lenen van SLG.

Jos: "Het is een enthousiaste groep, de sociale binding binnen is groot. De meeste leden blijven jarenlang actief, soms tot op hoge leeftijd. We genieten van het werken in de frisse buitenlucht en het is bijna altijd mooi weer!"

[Ga naar de website van IVN Venel Eerbeek](#)

Duurzaam onderhoud Klompenspaden

In Gelderland hebben we bijna 1700 kilometer Klompepad, verspreid over meer dan honderd Klompenspaden. Deze paden lopen deels over onverharde paden, door weilanden of langs akkerranden. In het groeiseizoen moet daar regelmatig gemaaid worden, zodat de paden begaanbaar blijven en de bordjes goed leesbaar zijn voor de wandelaar.

Maaien

Vaak zorgt de grondeigenaar voor het toegankelijk houden van zijn deel van het Klompepad. In sommige gevallen doet iemand uit de vrijwilligersgroep het maaiwerk.

SLG heeft daarvoor verschillende maaimachines beschikbaar: ruwterreinmaaiers, een mobiele klepelmaaiër en bosmaaiers. Dit voorjaar hebben wij vijftig accu-bosmaaiers aangeschaft die wij uitlenen aan vrijwilligers. Accu-bosmaaiers zijn stiller, schoner en meer ergonomisch dan de benzine-bosmaaiers die tot nu toe gebruikt werden.

Prettig, schoner en geluidsarm

Samen met de vaste leverancier Wolfswinkel hebben we bepaald wat de meest geschikte Husqvarna accu-bosmaaiers zijn voor het onderhoud van de Klompenspaden. In het landschap is het namelijk niet vanzelfsprekend dat je de accu kan opladen. Een belangrijke factor daarbij is het welzijn en werkplezier van de vrijwilligers: de accu-machines werken prettiger, ze produceren minder herrie en geen uitstoot. Zo kunnen ze schoner en geluidsarmer werken en blijven de Klompenspaden optimaal begaanbaar!

Op de bres voor Burgerboerderij de Patrijs

Burgerboerderij de Patrijs heeft een nieuwe plek gevonden. Wie kan en wil de initiatiefnemers helpen aan extra financiering om in Laren in de gemeente Lochem een natuurinclusief gemengd boerenbedrijf te starten? De boeren van De Patrijs willen laten zien dat het kan: in alle opzichten gezonde landbouw.

Het bestuur van Coöperatie De Patrijs 500 heeft zichzelf ten doel gesteld om nog eens € 500.000 'op te halen' via crowdfunding, om te kunnen starten op de nieuwe plek. Je kunt meedoen vanaf € 1.000. Je leent het geld dan aan de coöperatie in ruil voor producten, rente of belangeloos. Wij bevelen het initiatief van harte aan, want het landschap en de biodiversiteit zullen er flink op vooruit gaan. Burgers kunnen op allerlei manieren participeren: als vrijwilliger, als consument en als geldschiet.

[Doe je mee?](#)

Niebroekerpad KIDS: ontdekkingstocht in Nijbroek

Speciaal voor kinderen is er een nieuw Klompenpad in de polder van Nijbroek, gemeente Voorst: het Niebroekerpad KIDS. Het was een wens van bewoners uit Nijbroek, waar het Niebroekerpad al loopt. Vrijwilligers ontwikkelden de wandelroute voor kinderen van 6 tot 12 jaar en hun (groot)ouders. De 3,1 kilometer lange route begint bij het dorpsplein. Ga dus snel op ontdekkingstocht!

Terwijl kinderen lekker buiten zijn, gaan ze in de polder van Nijbroek op zoek naar diersporen en waterdieren en leren vogels en bloemen herkennen. Onderweg zijn er spannende voelkasten, een wilgentenenhut, allemaal gemaakt door vrijwilligers en er ligt een blotevoetenpad. Het Niebroekerpad KIDS heeft natuurlijke speelelementen voor kinderen, gemaakt door houtkunstenaar Tjerk Steenbergen. In het KIDS-doeboekje staan leuke weetjes en (extra) opdrachten.

Hiermee komt het aantal Klompenpad KIDS op zes!

[Download het KIDS-doeboekje op klompenpaden.nl.](https://klompenpaden.nl)

Landschapskalender

juli t/m oktober

Opening Schaarsbergenpad

1 juli 2022

Cursus Veldhulpverlening

1 juli 2022

Lezing wilde bijen

door Pieter van Breugel

4 juli 2022

Officiële opening

Eertbeekse Beekpad

8 juli 2022

Cursus 2 Maaien met de zeis

8 juli 2022

Cursus Poelen

13 september 2022

Webinar: Opfriscursus veilig werken

4 oktober 2022

Cursus: Alle ins en outs over

gereedschapsonderhoud

7 oktober 2022

Webinar: Autochtone bomen en

struiken, wat zijn dat?

12 oktober 2022

Gerard Lubbers Vrijwilliger Reckense Markepad

'Natuur samen laten gaan met andere ontwikkelingen'

Gerard Lubbers is vrijwilliger van Klompenpad het Reckense Markepad in Rekken. Van beroep is hij ecologisch adviseur in natuur en landschap, maar ook in zijn vrije tijd is Gerard actief in het landschap. Hij monitort flora en fauna langs rivier de Berkel en is initiatiefnemer van de Marke Rekken.

Berkel

Drie jaar geleden startte de ontwikkeling van het Klompenpad. Gerard: "Het leek me leuk om mee te doen, ik wilde de route graag langs de Berkel laten lopen. De Berkel ligt in een fraai beekdal met mooie natuurlijke oevers, bosjes en landschapselementen. Door betrokken te zijn bij de ontwikkeling van het Klompenpad, kon ik aangeven waar de route wel en waar beter niet kan lopen. Kwetsbare delen wil je soms sparen, andere delen van de Berkel zijn juist prachtig om te laten zien. We moeten zoeken naar wegen om natuur samen te laten gaan met andere ontwikkelingen, juist door informatie te delen. Het Klompenpad is een manier om mensen het landschap te laten beleven."

Gerard is aanspreekpunt binnen de klompenpadwerkgroep voor het deel van de route langs de Berkel. Samen met een tiental andere vrijwilligers van de Marke Rekken zorgt hij voor het onderhoud. In het winterseizoen snoeien ze de wilgen en zwarte elzen op de oevers. Een marke was in de middeleeuwen een collectief van grotere boeren die gezamenlijk het beheer en gebruik van hun gemeenschappelijke gronden reguleerden. Tegenwoordig is het een samenwerking van inwoners die het beheer van het landschap samen ter hand neemt.

Boek: Heg

Een eeuw geleden stond er meer dan 200.000 strekkende kilometer heg in ons land, waarvan tegenwoordig minder dan 30 procent over is. Dat moet anders vindt landschapsonderzoeker Kenneth F. Rijdsdijk.

Hij neemt je mee in zijn onderzoek naar de rol van heggen in ons landschap. Heggen spelen een belangrijke rol bij onder meer de biodiversiteit, beschermen tegen overstromingen, slaan koolstof op, zorgen voor een aantrekkelijk en herkenbaar landschap en ze hebben nog veel meer functies. Daarom pleit de schrijver voor de snelle terugkeer van heggen in ons land. Wie dit boekje leest, kan dat alleen maar onderstrepen!

Heg, een behaaglijk landschap voor mens en natuur

Kenneth F. Rijdsdijk

ISBN 978 90 561 5924 5 Uitgever: Noordboek € 12,90

Colofon

Dit is een uitgave van:

Stichting Landschapsbeheer Gelderland

026 3537444

info@slgelderland.nl | slgelderland.nl

@SLGelderland

@SLGelderland

Wij zijn een erkend goed doel, steun ons

Beeldmateriaal

Peter Eekelder, Hans Dijkstra, Wim Weenink, Marcel de Bont, Coby Aartsen, Filibert Kraxner, Omroep Gelderland en SLG.

zorg voor ons landschap